

Наташа Иветић

СРПСКИ **3** ЈЕЗИК

Радни листови за трећи разред основне школе

САДРЖАЈ

ВРСТЕ РЕЧИ

Именице	6
Придеви	10
Заменице	15
Глаголи.....	17
Врсте речи	23

ПРАВОПИС

Писање присвојних придева.....	26
Речца НЕ	27
Писање личних имена, назива књижевних дела, часописа; знаци навода.....	29
Писање имена народа, становника и географских назива	32
Писање назива празника	35
Сугласник Ј.....	36
Подела речи на крају реда	37
Управни говор	38
Неуправни говор	39
Скраћенице.....	40

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

Речи истог или сличног значења.....	42
Речи супротног значења	43
Речи које значе нешто умањено и увећано	44
Образац.....	45
Разговарамо	46
Причање.....	48
Мој најбољи пријатељ	50
Платеосаурус	52
Моја омиљена животиња	54
Ђачке новине	55
Пастир и вук	56
Причам ти причу.....	58

КЊИЖЕВНОСТ

Лирска песма	60
Епска песма	62
Басна.....	64
Бајка	66
Прича и роман.....	69
Драмски текст.....	73
Решења укрштеница	76

Придеви

1. Допуни реченицу.

Придеви стоје уз _____ и ближе их одређују.

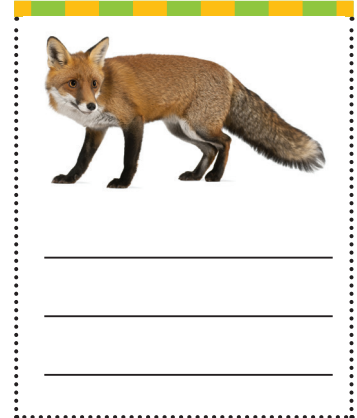
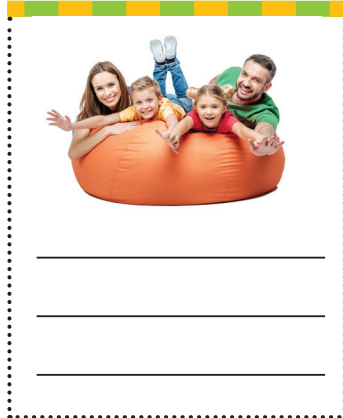
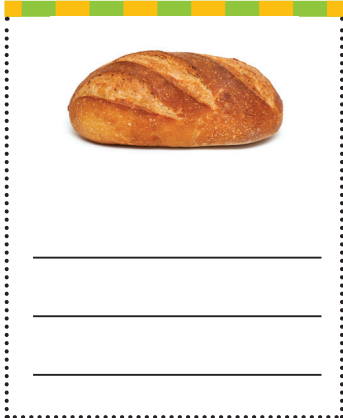
2. Заокружи називе врста придева.

описни, описивачки, навијачки, присвојни, наши, градивни

3. Повежи врсту придева из леве колоне са одговарајућим објашњењем из десне колоне.

описни •	• чије је нешто
присвојни •	• какво је нешто
градивни •	• од чега је нешто

4. Осмисли и напиши по три описна придева која могу стајати уз назив онога што је приказано на слици.

5. а) Повежи именице из горњег реда са одговарајућим придевима.

ауто	јесен	плодови	магле	лишће	лето
жута	врело	зрели	суво	брз	густе

б) Закључи: придеви се слажу са именицама уз које стоје у _____ и _____.

6. Напиши неколико реченица којима ћеш описати ову слику. Употреби у свакој реченици барем један описни придев.

7. а) Повежи придеве из леве колоне са одговарајућим именицама из десне колоне да добијеш устаљене изразе.

мачији •	• срце
спортски •	• кашаљ
храбро •	• сузе
крокодилске •	• путник
слепи •	• пораз

- б) Осмисли и напиши реченицу у којој ћеш употребити један од добијених устаљених израза.

8. Начини присвојне придеве од властитих именица.

Милош – _____	Дунав – _____
Ана – _____	Бранко – _____
Крагујевац – _____	Ниш – _____

9. Заокружи наставке у наведеним присвојним придевима.

београдски, руднички, иришки, Миланов, Емин, Урошев

Речца НЕ

1. Уколико је тврдња тачна, заокружи слово **Т**, а ако је нетачна, заокружи слово **Н**.

Речца **не** се пише одвојено од глагола.

Т **Н**

Речца **не** се пише одвојено од именица.

Т **Н**

Речца **не** се пише спојено с придевима.

Т **Н**

Сви глаголи се пишу одвојено од речце **не**.

Т **Н**

Речи **речца** и **речица** имају исто значење.

Т **Н**

2. Уочи грешке у писању глагола. Подвуци их и препиши правилно, као што је започето.

Природу нечувамо довољно. – не чувамо

Природу нетреба загађивати. – _____

Небацај смеће кроз прозор аутомобила! – _____

Паљење ватре у шуми ни је дозвољено. – _____

Пластичне флаше и кесе не мојте остављати за собом. – _____

Биљке се несмеју брати ни гране дрвећа ломити. – _____

3. а) Која четири глагола се не пишу одвојено од речце **не**?

_____, _____, _____, _____

б) Осмисли и напиши четири реченице у којима ћеш употребити те глаголе.

4. Допуни реченице правилним облицима придева.

Кад нам се не допада укус неког јела, кажемо да је то јело _____.

Ако се неко не понаша пристојно, он је _____.

Кад научиш да пишеш, ниси _____.

5. Препиши наведене реченице тако да сви придеви добију супротно значење.

Мој друг је себичан. Често је невесео. Ја сам несигуран у наше другарство!

6. а) Прецртај неправилно написане речи.

не читати, неспретан, незнање, немислити, не користан,
нерад, не знати, неозбиљан, не воља

б) Све речи из претходног задатка распореди у табелу. Речи које си прецртао/
прецртала напиши правилно.

Именице	Придеви	Глаголи

7. Уочи и подвуци неправилно написане речи у народним питалицама.

Питали змију:

- Зашто ти је свак' не пријатељ?
- Зато што ни ја ни сам никоме пријатељ.

Питали нечије дете:

- Како у вашем селу зову вука?
- Богме, он и не зван дође.

Питао магарац ђака:

- Па шта ћеш бити када непрестано учиш?
- Незнам шта ћу бити, али знам да не ћу бити магарац.

Питали учитеља:

- Ко ти је најбољи ђак?
- Онај који зна оно што зна, али зна и шта незна.

Речи супротног значења

1. Препиши стихове из песме „Љутито мече“ Б. Црнчевића, али тако да подвучене речи замениш речима супротног значења.

Месец обуо чизмице жуте, _____

облаци обукли плаве капуте, _____

па целе ноћи небом језде. _____

А једно мече већ треће вече _____

неће да спава. Гледа у звезде. _____

2. Реши укрштеницу тако што ћеш у њој, за сваки наведени појам, уписати реч супротног значења. У означеним пољима добићеш реч која значи супротно од речи *давно*.

1. напољу

2. устати

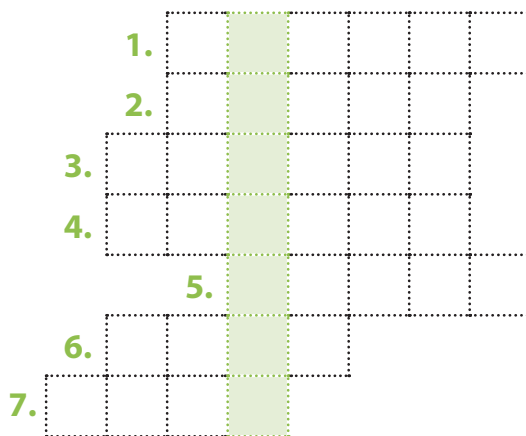
3. жалост

4. топло

5. низак

6. празна

7. много

3. Исправи наслове књижевних дела тако што ћеш написати одговарајуће речи супротног значења.

Чардак и на небу и на земљи _____

Весело мече _____

Ниједнога дана _____

Од читања се смањује _____

Великодушни џин _____

Увек два добра _____

Речи које значе нешто умањено и увећано

1. Прочитај наведене реченице из Ћопићевог дела „Доживљаји мачка Тоше” и у њима пронађи речи које значе нешто умањено и увећано. Речи које значе нешто умањено подвуци црвеном бојом, а речи које значе нешто увећано – плавом.

- Здраво, здраво! – цијуче неки танак гласић.
- Мила и драга сланинице, примакни се још само за два прста да ти нешто шапнем на увенце.
- Ено га сједи пред улазом у свијет, гребе по вратима и мијауче: „Жућове јуначино, пусти ме да уђем!”
- Овамо, Тошо, стара хајдучино, да те твој чича загрли!
- Мијау-врњау, ужасно волим рибице, али се још ужасније бојим воде!

2. Попуни табелу тако што ћеш за сваку реч написати реч умањеног и увећаног значења.

Реч која значи нешто умањено	Реч	Реч која значи нешто увећано
	ветар	
	кућа	
	књига	
	дечак	
	рука	

3. Смисли и напиши по реченицу у којој ћеш употребити:

- једну реч која значи нешто увећано –

- две речи које значе нешто умањено –

- једну реч која значи нешто умањено и једну реч која значи нешто увећано –

Басна

1. Заокружи слово **Т** ако је наведена тврдња тачна, а слово **Н** уколико је тврдња нетачна.

Басне су поучне приче о животињама.

Т **Н**

Свака басна се завршава неком пословицом.

Т **Н**

Басне су искључиво народне приче.

Т **Н**

Животиње у баснама имају људске особине.

Т **Н**

2. Обележи редослед догађаја у басни „Цврчак и мрави” тако што ћеш на линијама уписати бројеве од 1 до 4.

_____ Цврчак тражи храну од мрава.

_____ Цврчак свира.

_____ Мрави терају цврчка.

_____ Мрави сакупљају жито.

3. а) Подсети се Езопове басне „Корњача и зец”. Повежи наведене особине с ликовима на које се односе.

спорост

брзина

безбрижност

истрајност

самоувереност

- б) Напиши поруку ове басне.

4. Пажљиво прочитај басну „Медвед и пчеле” па одговори на задатке.

Медвед се пришуњао кошницама, завукао руку у једну кошницу, узео мед и почео у сласт да га једе. То је приметила једна пчела, јурнула и убола га у њушку. Медвед се разбеснео, подигао кошницу у ваздух и ударио је о земљу тако јако да се разбила. Тада су се све пчеле наљутиле и почеле да јуришају на медведа. Боле су га по носу, ушима, шапама... Покушавајући да се спасе, медвед је побегао брзо колико су га ноге носиле.

а) Ко је главни лик ове басне? _____

б) Наведи три његове особине. _____

в) Које су особине испољиле пчеле? _____

г) Подвуци пословицу која би могла да буде порука ове басне.

- Ко рано рани, две среће граби.
- Од ината нема горег заната.
- Где је слога, ту је и победа.

д) Шта значи израз „јести у сласт”? Подвуци тачан одговор.

- јести само слатку храну
- јести са задовољством и уживањем
- јести на брзину

ђ) Објасни шта значи израз „брзо колико су га ноге носиле”.
